

Список використаної літератури

1. Апакіца В.В. Шляхи оптимізації якості навчального процесу за умов дистанційного навчання // Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення: матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (в онлайн режимі за допомогою системи Microsoft Teams) (Тернопіль, 20–21 травня 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені
2. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – С. 35-37.
3. Гладчук І. З., Рожковська Н. М., Попова Л. М., Петровський Ю. Ю., Григурко Д. О. Досвід дистанційної форми навчання в медичному університеті // Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення: матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (в онлайн режимі за допомогою системи Microsoft Teams) (Тернопіль, 20–21 травня 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – С. 141-144.
4. Федорченко В.І., Полянська В.П., Зачепило С.В., Боброва Н.О., Лобань Г.А. Аналіз досвіду викладання мікробіології online у період карантину / В. І. Федорченко, В. П. Полянська, С.В.Зачепило, Н. О. Боброва, Г. А. Лобань // Східноукраїнський медичний журнал. – 2021. – Т. 9, №1. – С. 107-114.

УПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОПАНУВАННЯ КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ»

Безшапочний С.Б., Лобурець В.В., Соннік Н.Б., Подовжній О.Г., Лобурець А.В.

Полтавський державний медичний університет

В Україні триває медична реформа. Система вищої медичної освіти зазнає активних інновацій. Цей процес характеризується впровадженням новітніх технологій і методик у навчальний процес. Упроваджуються інноваційні форми навчання клінічної дисципліни «Оториноларингологія».

Ключові слова: інновації, медична освіта, навчання, телекомунікаційна система.

Medical reform is underway in Ukraine. The system of higher medical education is undergoing active innovations. This process is characterized by the introduction of new technologies and techniques in the educational process. Innovative forms of teaching the clinical discipline of otorhinolaryngology are being introduced.

Key words: innovations, medical education, training, telecommunication system.

На шляху просування до європейського освітнього простору Україна дедалі наполегливіше працює над єдиними вимогами, критеріями і стандартами задля забезпечення належних умов підготовки професійних медичних кадрів світового рівня. Актуальною проблемою стає ефективне використання сучасних інноваційних інформаційних технологій, що стали трендами в освітньому процесі [2; 4; 5].

Як джерело прибутку і добробуту виступають знання, інновації, технології та способи їх практичної реалізації. При цьому сфера освіти стає важливим компонентом економічного розвитку суспільства. Інформація стає стратегічними ресурсом країни і разом із рівнем розвитку освіти багато в чому визначає її суверенітет і економічну незалежність. Сучасна, інноваційно орієнтована медична освіта потребує підготовки фахівців, здатних до постійного навчання й оновлення знань, позитивного сприйняття технологічних нововведень, наявності мотиваційних установок на підвищення професійного рівня [1; 3; 6; 7].

Особливістю навчання на клінічній кафедрі з хірургічною спрямованістю – оториноларингології – є необхідність засвоєння широкого діапазону знань із нормальної та топографічної анатомії, гістології, фізіології за досить короткий проміжок часу.

Їх засвоєння має велике значення для усвідомлення патогенезу ЛОР-хвороб. В умовах, коли кількість годин, відведених на засвоєння програми, суттєво скорочено, а вимоги водночас іще підвищуються, підтримати високий рівень навчання можна лише за рахунок упровадження в педагогічний процес інноваційних навчальних технологій.

Підготовка відбувається кількома етапами: перевірка базових знань студентів, теоретична підготовка, засвоєння знань і формування вмінь з окремих розділів і дисципліни в цілому. Виконання кожного з цих етапів має робити конкретний крок уперед у справі формування майбутнього спеціаліста. У педагогічному процесі необхідна чітка структурна взаємодія всіх форм і методів навчання, без якої навчальний процес не буде ефективним.

В умовах сучасного інформаційного середовища відбувається формування комп'ютерних компетенцій. Сукупність персональних комп'ютерів, індустрії знань і мереж колективного користування утворюють єдиний інформаційний простір, в якому існують різноманітні інтелектуальні інформаційні системи, у тому числі й медичного спрямування. Опанування таких інформаційних продуктів відкриває фахівцям широкі можливості в професійному рості.

Сучасний медик мусить уміти приймати ефективні компетентні рішення, але зробити це доволі складно за умов навчання за традиційними методами підготовки студентів. Тому сучасний навчальний процес, що модернізується, має базуватися на інтенсивних методах навчання й контролю, орієнтованих на формування цілої низки компетенцій, насамперед - комп'ютерних. Саме вони дають можливість моделювати в навчальному процесі професійні ситуації. А також системно використовуватися впродовж навчання, забезпечуючи і професійну, і соціальну підготовку студентів.

Кращим є безпосередній контакт екзаменатора зі студентом, розбір хворого, клінічної ситуації, бесіда, у процесі якої виявляються і загальний рівень підготовки, і знання з оториноларингології. Але така форма контролю потребує багато часу, нечітко документується, інколи виникають конфліктні ситуації.

Необхідно постійно вдосконалювати й об'єктивізувати оцінювання знань студентів, підвищити зацікавленість їх складанням іспиту. У вирішенні цього завдання важлива роль належить самостійній роботі. У навчальних планах 75% часу практичних занять відводиться на самостійну роботу студентів. Таким чином, викладач стає консультантом, а не «шкільним» учителем. Щоденний тестовий контроль знань студентів дозволяє постійно спостерігати за

засвоєнням дисципліни, що вивчається.

На підставі виставлених оцінок можна розподілити студентів за рейтингом. У суму показників рейтингу студента мають входити не тільки знання, виявлені на щоденному опитуванні, а й інші бали, які він набиратиме при відвідуванні лекцій, проведенні лікувальних процедур, виготовленні якісних таблиць або препаратів, за доповіді й виступи у дебатах на засіданнях студентського наукового гуртка, участь у оглядах-конкурсах, олімпіадах, за самостійний огляд хворих, засвоєння практичних навичок та ін.

Уведення рейтингової системи оцінки знань, на нашу думку, виховуватиме в студентів почуття відповідальності, зацікавленості в процесі навчання, сприятиме формуванню мотиву навчання. Рейтингова система значно активізує самостійну роботу студентів, вимагає відвідувати і записувати лекції, не пропускати практичні заняття, вчасно відпрацьовувати пропущені.

Ми не вважаємо рейтингову систему найбільш дієвою, але впевнені, що в результаті її застосування покращиться стан засвоєння предмета, підвищиться якісний показник успішності, зменшиться кількість незадовільних оцінок. Отже, рейтингову систему оцінки знань студентів можна рекомендувати для використання в педагогічному процесі.

Інноваційні технології полягають у впровадженні структурованого в кредитах навчального плану, модульної системи викладання, рейтингової системи оцінювання за багатобальною шкалою системи ECTS, що означає перехід від пасивних форм навчання до активних, збільшення часу студентів на самостійне засвоєння навчального матеріалу.

Усі навчальні кімнати, що базуються в ПОКЛ, оснащені телекомунікаційною системою, яка забезпечує інтерактивне спостереження за ходом дій у операційній. Зворотний зв'язок дозволяє вести коментар, відповідати на запитання студентів.

З метою оптимізації самостійної роботи, відпрацювання навичок клінічного мислення ми замінили на практичних заняттях традиційне опитування розв'язанням тестових ситуаційних і проблемних задач, як на заняттях, так і самостійно. Формулювання завдань відповідає 3 та 4 рівням навчання. Розроблений набір діагностичних задач сприяє встановленню діагнозу й призначенню лікування, а широкий обмін думками активізує студентів не тільки на заняттях, а і при виконанні домашніх завдань. Розв'язання цих задач наближує навчання студентів до практичної діяльності лікаря, сприяє розвитку їхнього клінічного мислення, що може полегшити перехід до активної професійної діяльності біля ліжка хворого й на амбулаторному прийомі.

З розглянутих проблем на кафедрі ведеться постійна робота. У 2011 р. вийшов із друку новий підручник для студентів медичних ЗВО українською, російською й англійською мовами, в укладанні якого взяв участь професор С.Б.Безшапочний. Розробляються моделі рейтингової системи навчання, створюються клінічні задачі для тестового контролю знань, розроблено нову комп'ютерну навчально-контролюючу програму з мультимедійним доповненням. Отже, упровадження інноваційних навчальних технологій у педагогічний процес на кафедрі оториноларингології має певні позитивні результати, потребує подальшого вдосконалення.

Список використаної літератури

1. Ковальчук Л.Я. Прогнозування запитів майбутнього – важлива складова у плануванні навчального процесу / Л.Я.Ковальчук // Матеріали 10 ювілейної Всеукраїнської навчально-наукової конф. з міжнародною уч., 18-19 квітня 2013 р., м.Тернопіль. – Ч. 1. – С. 24-25.
2. Михайловська Н.С. Сучасні тренди дистанційної освіти: переваги, проблеми та перспективи розвитку онлайн курсів / Н.С. Михайловська, І.О. Стецюк, О.О. Лісова // Тези за матеріалами XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» (16-17 травня 2019 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2019. – С. 206-207.
3. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес/ Упоряд. М.Ф.Степко, Я.Я. Болюбаш, К.М.Левківський, Ю.В.Сухарніков. – К.: МОНУ, 2004. – 24 с.
4. Паламаренко І. О. Становлення вищої медичної освіти у Великій Британії / І. О. Паламаренко // Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наукових праць. – 2009. – № 1. – С. 142 – 150.
5. Hybrid printing of mechanically and biologically improved constructs for cartilage tissue engineering applications / T. Xu, K. W. Binder, M.Z. Albanna [et al.] // Biofabrication. – 2013. – Vol. 5, Is. 1.– P. 1-10.

Інтернет ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolpr> Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Докладна інформація про Болонський процес.
2. http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=%20article&id=2855:suchasnij-stand-ta-perspektivi-rozvitku-medichnoji-osviti-v-ukrajini&catid=8&Itemid=35